

Asia: VN/30583/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

1. Yleiset huomiot

Mitä ajatuksia selontekoluonnos herättää? Huom. Ilmoita tässä, mikäli yksityishenkilönä haluat, että lausuntosi näkyy myös hankeikkunassa.

Selonteko on laaja ja monipuolinen ja etenkin kappale 3 maaseudun tilannekuva ja muutostekijät, on havahduttava. Nyky-yhteiskunnassa on korostettu vahvasti liikkumisen vapautta, mutta luonnoksessa esille nostettu vähintään yhtä tärkeä asia eli vapaus jäädä (syrjäseuduille). Digisyrjäytyminen, liikenneköyhyys sekä väestön muutokset, huomioiden yritysten määrä ja muutokset, on otettava vakavasti ja löydettävä monipuoliset ja poikkihallinnolliset keinot tulevien uhkien torjuntaa sekä mahdollisuuksien hyödyntämiseen. Palveluiden keskittämällä on merkittäviä vaikutuksia maaseudulla asuvien työpaikkoihin ja mahdollisuuteen tehdä palkkatyötä omalla kotiseudullaan. Maaseutualueisiin kohdistuvat TKI-panostukset ovat häviävän pieniä, vaikka 35% yrityksistä sijaitsee siellä ja 97% julkisista hankinnoista tehdään kaupungeista eli epäsuhta on valtava. Maaseutualueiden rahoituksen saanti on vaikeutunut ja omistajuus etääntynyt. Yleisenä huomioina on todettava, että Maaseudun omat rahoitusmekanismit Leader-rahoitus etunenässä on nostettava entistä suurempaan rooliin.

2. Maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmä

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmään liittyen olennaiset?

Suunnittelujärjestelmän näkökohdat ovat hyvin olennaisia, joskin vielä vahvemmin voisi korostaa paikallisten olosuhteiden ja erityispiirteiden tuntemisen tärkeyttä. Aluejaot ja tilastotiedot eivät anna riittävän kattavaa ja syvällistä kuvaa ja kuntien käyttäminen perusyksikköinä ei anna oikeaa kuvaa etenkin pohjoisen laajojen pinta-alojen kunnissa. Suunnittelujärjestelmissä tulee huomioida pienien resurssin fiksua käyttöä ja voimavarojen yhdistäminen, poikkihallinnollisuuden mahdollisuudet ja byrokratian määrän keventäminen

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

Huomio pienien, harvaanasuttujen kuntien resursseihin ja viranhaltijoiden osaamiseen ja paikallisten olosuhteiden tuntemukseen

3. Maaseutualueiden tilannekuva ja muutostekijät

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutualueiden tilannekuvaan ja muutostekijöihin liittyen olennaiset?

Tunnistetut näkökohdat ovat hyvin olennaiset. Olennaista on saada nyt kehitystä aikaan ja varmistaa maaseudun rahoitusta

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

-

4. Kansallinen maaseutuvisio

Onko selonteossa kuvattu maaseutuvisio olennainen?

Kyllä on. Hälyttäviä ovat visiossa väestön muutokset, palveluverkon rapautuminen, maatilojen väheneminen ja digitaalinen syrjäytyminen. Maaseudulle on saatava joustavia mahdollisuuksia yhdistysten ja järjestöjen varainhankintaan, koska niiltä odotetaan jatkossa entistä enemmän osallistumista yhteisön palveluiden tuottamiseen. EU:n rahoituskanavien käyttömahdollisuuksia tulee vahvistaa ja kehittää.

Puuttuuko maaseutuvisiosta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

-

5. Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuosituks

Ovatko selonteossa tunnistetut poikkihallinnolliset tavoitteet (5 kpl) ja kehittämissuosituks (24 kpl) olennaiset?

Kyllä ovat.

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet (1-3 kappaletta)?

Pohjoisessa digitaalinen ja fyysinen saavutettavuus ovat vakavasti uhattuna ja niihin on panostettava merkittävästi nykyistä enemmän. Toisena merkittävänä tavoitteena on talouden uudistaminen ja rakenteet. Ne ovat myös Lapissa merkittävässä roolissa, sillä alueella etenkin matkailu ja mineraalivarannot vaikuttavat alueen asukkaiden ja muiden elinkeinojen rahoitettavuuteen ja elinvoimaisuutta tavallaan ulkoa annettuina tekijöinä. Samanveroinen yritysidea tai asunnon lainoitus saavat erilaiset kohtelut lähellä matkailukeskuksia ja kaivoksia kuin kauempana niistä sijaitsevat yritysidea tai lainoitusarpeet

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit tavoitteisiin tavoitekohtaisesti:

Tavoite: Vahvistetaan talouden uudistumista tukevia rakenteita [Maaseudulle on jatkossakin suunnattava omia rahoitus- ja tukimuotoja, joilla maaseudun elinkeinoja voidaan tukea ja joiden myötä maaseudun nykyiset asukkaat voivat valita vapauden jäädä]

**Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset kehittämissuositukset (1-5 kappaletta)?
(Merkitse kehittämissuosituksien numerot 1-24)**

1. Digitaalisen kuilun kaventaminen. 8. Maaseudun kehittäminen cap post 2027. 9. YPK-mallin laajempi hyödyntäminen. 12. Osaaminen ja työvoima. 19: VÄLTTÄMÄTTÖMYYSPALVELUIDEN TARKISTAMINEN JA VARMISTAMINEN

Puuttuuko poikkihallinnollisista tavoitteista tai kehittämissuosituksista jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit kehittämissuosituksiin suosituskohtaisesti:

-

6. Liite: Maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus

Ovatko liitteessä kuvatut maaseutualueiden nykytilanne ja muutostekijät olennaiset?

Kyllä

Puuttuuko nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvauksesta jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

7. Muut täydennystarpeet

Onko selonteossa muita täydennystarpeita?

-

Mikkola Johanna
Leader Pohjoisin Lappi ry